

Олександра В. Ольшанська¹, Валерія В. Костинець², Інна Б. Стенічева³
**МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ ФОРМУВАННЯ
ІННОВАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ РЕГІОНІВ**

У статті досліджено приналежність регіонів до певного типу інноваційного простору, оцінюванню та систематизації окремих наукових підходів до типології регіонів країни. Авторами обґрунтовано методичний підхід до оцінювання факторів формування інноваційного простору регіонів України. Запропоновано та систематизовано систему попередніх і остаточних показників щодо оцінки сформованості інноваційного простору регіону. Запропоновано виконання поділу регіонів України за тими параметрами, що оцінюють діяльність інноваційної сфери, та свідчать про сформованість інноваційного простору регіону.
Ключові слова: регіон, простір, інноваційний простір, інноваційний простір регіону, інноваційна діяльність, фактори формування інноваційного простору.

Рис. 1. Табл. 3. Літ. 28.

DOI: 10.32752/1993-6788-2020-11-232-6-17

Александра В. Ольшанская, Валерия В. Костинец, Инна Б. Стеничева
**МЕТОДИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ОЦЕНКЕ ФОРМИРОВАНИЯ
ИННОВАЦИОННОГО ПРОСТРАНСТВА РЕГИОНОВ**

В статье исследовано принадлежность регионов к определенному типу инновационного пространства, оценке и систематизации отдельных научных подходов к типологии регионов страны. Авторами обоснован методический подход к оценке факторов формирования инновационного пространства регионов Украины. Предложен и систематизированы систему предварительных и окончательных показателей в оценке сформированности инновационного пространства региона. Предложено выполнения разделения регионов Украины по тем параметрам, что оценивают деятельность инновационной сферы, и свидетельствуют о сформированности инновационного пространства региона.

Ключевые слова: регион, пространство, инновационное пространство, инновационное пространство региона, инновационная деятельность, факторы формирования инновационного пространства.

Oleksandra V. Olshanska, Valeria V. Kostynets, Inna B. Stenicheva
**METHODOLOGICAL APPROACH TO EVALUATION
OF INNOVATIVE SPACE'S OF REGIONS FORMATION**

The article is devoted to substantiation of belonging of regions to a certain type of innovation space, evaluation and systematization of separate scientific approaches to the typology of regions of the country. The authors substantiate the methodological approach to assessing the factors of formation of the innovation space of the regions of Ukraine. A system of preliminary and final indicators for assessing the formation of the innovation space of the region is proposed and systematized. It is proposed to implement the division of the regions of Ukraine according to the parameters that assess the activities of the innovation sphere, and indicate the formation of the innovation space of the region.

Keywords: region, space, innovation space, innovation space of the region, innovation activity, factors of innovation space formation.

Peer-reviewed, approved and placed: 04.11.2020.

---

¹ Kyiv National University of Technology and Design. Kyiv, Ukraine

² Kyiv National University of Technology and Design. Kyiv, Ukraine

³ Kyiv National University named after Vadim Hetman. Kyiv, Ukraine

Постановка проблеми. Сучасний розвиток економіки характеризується активізацією процесів переходу до інноваційної моделі розвитку економіки. Зміцнення наукового і практичного інтересу до питань інноваційного розвитку, покращення конкурентоспроможності регіонів, просторової діяльності та визнання незворотного впливу інновацій на прискорений економічний розвиток обумовлюють пошук ефективних шляхів удосконалення інноваційних процесів на всіх рівнях господарювання країни. Відсутність комплексного наукового підходу до формування інноваційного простору регіону пов'язана з виникненням значних регіональних асиметрій і диспропорцій у рівнях інноваційного розвитку регіонів, зменшення їх конкурентоспроможності та погіршення соціально-економічного становища в цілому. У зв'язку з цим розробка глибокого методичного підходу до формування інноваційного простору в межах регіону є важливим першочерговим завданням.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченням різних аспектів і проблем типології регіонів присвячено наукові праці та дослідження ряду вчених та дослідників. Зокрема, доцільними у питанні приналежності регіонів до певного типу інноваційного простору є праці таких науковців, як М. Танащенко [22], О. Бавико [1], Л. Дмитришин [6], В. Шпильова [28], А. Калоєва [23], І. Заславський [9], В. Мальцев [14], Б. Лавровський [12] та деяких інших.

Попри це, в умовах сьогодення існують невизначеність та розбіжності в існуючих підходах до оцінювання формування інноваційного простору регіону, з чим, власне, і пов'язана доцільність проведеного дослідження.

Метою дослідження є розроблення нових методичних підходів щодо оцінювання рівня сформованості інноваційного простору регіону.

Основні результати дослідження. Формування інноваційного простору регіонів безпосередньо пов'язане із визначенням їх приналежності до певних типів інноваційного простору на основі типології регіонів за ознакою сформованості інноваційного простору та факторів, що її обумовлюють. Так, Т. Давидченко [4] умовно пропонує поділити теорії та визначення типології на на три групи:

- по-перше, типологія розглядається як класифікація, вид класифікації або сукупність класифікацій;
- по-друге, типологія розглядається як складова частина деяких наук;
- по-третє, типологія розглядається як метод наукового пізнання, який дає змогу надавати правильну характеристику будь-яким явищам чи властивостям [4]

Найбільш влучним, на нашу думку, є третій підхід до трактування сутності типології, який розглядає визначення, наведене у філософському енциклопедичному словнику, згідно з чим типологія – метод наукового пізнання, в основі якого лежить розчленування систем об'єктів і їх групування за допомогою збагаченої, ідеалізованої моделі чи типу [26]. Типологія посідає особливе місце серед методів наукового пізнання, оскільки її можна розглядати не лише безпосередньо як метод (тобто логічний процес пізнання), але й як спеціальну наукову дисципліну, що досліджує питання використання цього метода, а також як результат його застосування.

Типологія дозволяє виокремити типи певних об'єктів, здійснивши перехід від їхнього загального дослідження до конкретного деталізованого вивчення з урахуванням притаманних їм особливостей та відмінних рис.

Підходи до типології регіонів, виділені на основі аналізу наукових праць, наведені в таблиці 1.

Таблиця 1. Підходи до типології регіонів країни, систематизовано авторами

Найменування підходу	Завдання	Принцип розподілу	Представники підходу
Ступеневий підхід	Розподіл регіонів на типи залежно від досягнутого рівня одного або комплексу показників	Загальносистемний – за рівнем показників, що характеризують систему в цілому	М. Танасенко [22], О. Бавико [1], Л. Дмитришин [6], В. Шпильова [28], А. Калоева [23], М. Паршина [17], Б. Данилишин, Л. Чернюк, О. В. Горська, М. Фашевський [19]
		По-елементний – за рівнем показників, що характеризують окремих елемент системи	- за показниками функціонування промисловості – О. Чуріканова [27]; - за показниками функціонування аграрної сфери – С. Надвичний [16] - за показниками функціонування ринку праці – І. Заславський [9]; - за показниками функціонування інвестиційної сфери – К. Гусєва [3], Т. Деділова, І. Токар, С. Ярошова [5]; - за показникам функціонування інноваційної сфери – Н. Гладинець [2], Л. Федулова [24], В. Мальцев, Г. Кореняко [14], О. Жихор, О. Мельник [8]
Функціональний підхід	Розподіл регіонів на типи залежно від їх функціонального спрямування	Структурний – за домінуванням у структурі системи певного елемента	А. Лавров, В. Сурнін [11], В. Лисенко [13], Б. Лавровський [12], А. Корнус [10], Н. Стоянець [21], О. Савчук, І. Вольвач [20], В. Шпильова [28]

Таким чином, всі підходи до типології регіонів України можуть бути розподілені на дві великі групи: ступеневий підхід та функціональний підхід.

Згідно ступеневого підходу відбувається розподіл регіонів на типи залежно від досягнутого рівня певних показників. При цьому, в якості показників, за якими відбувається виокремлення типів регіонів, може використовуватися один або група простих показників або інтегральний показник, отриманий шляхом зведення в єдиний показник кількох простих показників.

В дослідженнях М. Паршиної [17, с.221] зазначається, що типологія може бути побудована наступним чином:

1. Шляхом визначення критеріїв віднесення об'єктів до певного типу (за умов, що типи об'єктів вже відомі);

2. Шляхом опису об'єктів набором характеристик з їх наступним об'єднанням в групи за близькістю по досліджуваних параметрах.

З точки зору авторів, перший спосіб більш доцільно застосовувати в рамках функціонального підходу, тоді як застосування другого – є більш виправданим в разі ступеневого підходу до типології регіонів.

Таким чином, пропонується здійснити аналіз регіонів України за параметрами, що характеризують функціонування інноваційної сфери в кожному з них, та дають в такий спосіб вичерпне уявлення про сформованість інноваційного простору регіонів.

Методичний підхід до оцінки факторів формування інноваційного простору регіонів України наведено на рис. 1.

Як видно з рисунку, методичний підхід до оцінки факторів формування інноваційного простору можна представити як сукупність взаємозалежних та тісно пов'язаних між собою блоків, серед яких цільовий блок, підготовчий блок, блоки внутрішнього та зовнішнього оцінювання, а також діагностичний блок.

Цільовий блок поєднує мету оцінки та конкретизовані завдання, які мають бути виконані для досягнення поставленої мети. Слід зазначити, що для досягнення наведеної вище мети оцінки факторів формування інноваційного простору необхідно виконати наступні завдання:

- провести оцінювання внутрішніх факторів формування інноваційного простору регіонів;

- провести оцінювання зовнішніх факторів, що впливають на формування інноваційного простору регіонів.

Важливе значення має підготовчий блок методичного підходу до оцінки факторів формування інноваційного простору регіонів України. В рамках даного блоку відбувається:

- формування попереднього переліку показників оцінки сформованості інноваційного простору на регіональному рівні;

- відсіювання незначущих показників та формування системи показників оцінки сформованості інноваційного простору регіону;

- вибір методів оцінки сформованості інноваційного простору регіону (методів збору, нормалізації та агрегування показників).

На основі аналізу ряду наукових праць, в яких досліджено інноваційну складову національної соціально-економічної системи в регіональному розрізі та здійснено спроби скласти типологію регіонів України за рівнем показників функціонування інноваційної сфери (інноваційного потенціалу, інноваційного розвитку, інноваційної проблемності, інноваційної активності

тощо) [2; 14; 24], авторами систематизовано ключові наукові погляди стосовно групування та типології регіонів.

Рис. 1. Методичний підхід до оцінки факторів формування інноваційного простору регіонів України, авторська розробка

Так, Н. Гладинець [2] наголошує на групуванні регіонів за ступенем активності інноваційної діяльності в промисловості. Як основні параметри інноваційної активності було використано кількість промислових підприємств, що займалися інноваційною діяльністю, кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації та кількість підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію. Крім вже перерахованих показників інноваційної активності, досліджено також і інші показники, які теж були

віднесені ним до переліку показників, що характеризують результати інноваційної діяльності в регіонах – кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт, обсяг витрат на інноваційну діяльність, впровадження нових технологічних процесів, обсяг виробництва інноваційних видів продукції, обсяг реалізованої інноваційної продукції, фінансування наукових та науково-технічних робіт.

В свою чергу, Л. Федулова [24] здійснила групування регіонів України за рівнем їхнього інноваційного потенціалу, але в її дослідженнях не конкретизовано, яким чином було визначено рівень даного показника. Водночас, нею проведено ґрунтовний аналіз показників інноваційного розвитку промисловості України [25], в рамках якого оцінено інноваційну активність регіонів з використанням таких показників, як кількість підприємств, що впроваджували інновації, витрати на технологічні інновації, кількість впроваджених нових технологічних процесів, впроваджених маловідходних, ресурсозбеігаючих та безвідходних процесів.

В. Мальцев, Г. Кореняко [14] запропонували підхід до оцінки інноваційного розвитку регіонів з використанням субіндексів інноваційного потенціалу, інноваційної діяльності та її результатів. Субіндекс інноваційного потенціалу передбачає проведення оцінки показників: кількість студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації, на 10 тис. населення; кількість виконавців НДДКР на 10 тис. економічно активного населення (характеризують людські ресурси); фінансування наукових та науково-технічних робіт, у % до ВРП, фінансування наукових та науково-технічних робіт за рахунок державного бюджету, у % до ВРП та фінансування наукових та науково-технічних робіт за рахунок підприємств та організацій України, у % до ВРП (характеризують фінансування НДДКР), кількість вищих навчальних закладів, на мільйон населення, кількість організацій, що виконують наукові та науково-технічні роботи, на мільйон населення, щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям, км на 1000 км території (характеризують інфраструктуру, що сприяє інноваціям)

Е. Маскайкин [15, с. 49] пропонує оцінювати інтегральний показник для оцінки інноваційного потенціалу регіону, який передбачає оцінку інноваційного потенціалу суб'єктів, що формують ядро регіональної інноваційної системи (визначається на основі оцінки за трьома складовими: регіональні інноваційно-активні підприємства; вищі навчальні заклади регіону; науково-дослідні інститути регіону), та інституційного оточення (що оцінюється за чотирма складовими: регулювання інноваційної діяльності; фінансування інноваційної діяльності; організаційна підтримка; інформаційна підтримка).

В свою чергу, для визначення основних напрямів формування регіональних інноваційних систем в Україні Ю. Полякова та І. Бабець запропонували проаналізувати регіони за восьма показниками інноваційної діяльності, серед яких загальний обсяг інноваційних витрат на 1 тис. зайнятих; внутрішні поточні витрати на наукові та науково-технічні роботи; кількість отриманих охоронних документів на об'єкти промислової власності; кількість впроваджених прогресивних технологічних процесів у промисловості; обсяг

реалізованої інноваційної продукції; кількість наукових організацій; кількість інноваційно-активних підприємств; чисельність фахівців, які виконували наукові та науково-технічні роботи на 1 тис. мешканців [18, с. 98].

О. Доценко [7] для визначення рівня інноваційного розвитку регіону пропонує використовувати такі показники: частка обсягу реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку, регіону в сукупному обсязі реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку України, частка обсягу реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку, регіону в сукупному обсязі реалізованої промислової продукції, робіт, послуг регіону, частка обсягу реалізованої інноваційної продукції, що є новою лише для підприємства, регіону в сукупному обсязі реалізованої інноваційної продукції.

На основі систематизації досліджень науковців ми пропонуємо сформулювати попередній перелік показників оцінки інноваційної сфери регіону, що характеризують внутрішні фактори формування його інноваційного простору з розподілом на дві групи (табл. 2):

- показники, що характеризують наявність внутрішніх можливостей до інноваційної діяльності;
- показники, що характеризують здатність трансформувати можливості в результати.

Таблиця 2. Попередній перелік показників оцінки сформованості інноваційного простору, систематизовано авторами

Наявність внутрішніх можливостей до інноваційної діяльності	Здатність трансформувати внутрішні можливості в результати
кількість промислових підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт
кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації	кількість впроваджених нових технологічних процесів, в т.ч. маловідходних, ресурсозберігаючих та безвідходних процесів
кількість підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію	обсяг виробництва інноваційних видів продукції
кількість студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації	обсяг реалізованої інноваційної продукції
кількість виконавців НДНТР	кількість заявок на видачу охоронних документів у Державному департаменті інтелектуальної власності, на мільйон населення
фінансування наукових та науково-технічних робіт (в т.ч. за рахунок різних джерел)	кількість освоєних інноваційних видів продукції у промисловості (нових для ринку та нових для підприємств) на мільярд ВРП
фінансування наукових та науково-технічних робіт, у % до ВРП (в т.ч. за рахунок різних джерел)	обсяг реалізованої інноваційної продукції у % до загального обсягу реалізованої промислової продукції
кількість вищих навчальних закладів, на мільйон населення	експорт продукції високих та середньо високих технологій, у % до загального обсягу експорту продукції

Закінчення табл. 1

Наявність внутрішніх можливостей до інноваційної діяльності	Здатність трансформувати внутрішні можливості в результати
кількість промислових підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт
кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації	кількість впроваджених нових технологічних процесів, в т.ч. маловідходних, ресурсозберігаючих та безвідходних процесів
кількість підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію	обсяг виробництва інноваційних видів продукції
кількість студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації	обсяг реалізованої інноваційної продукції
кількість виконавців НДНТР	кількість заявок на видачу охоронних документів у Державному департаменті інтелектуальної власності, на мільйон населення
фінансування наукових та науково-технічних робіт (в т.ч. за рахунок різних джерел)	кількість освоєних інноваційних видів продукції у промисловості (нових для ринку та нових для підприємств) на мільярд ВРП
фінансування наукових та науково-технічних робіт, у % до ВРП (в т.ч. за рахунок різних джерел)	обсяг реалізованої інноваційної продукції у % до загального обсягу реалізованої промислової продукції
кількість вищих навчальних закладів, на мільйон населення	експорт продукції високих та середньо високих технологій, у % до загального обсягу експорту продукції

На основі експертного опитування групи фахівців Департаменту інноваційної діяльності та трансферу технологій Міністерства освіти та науки України, Відділу статистики науки і інновацій Департаменту статистики послуг Державної служби статистики України, Департаменту інтелектуальної власності Міністерства економічного розвитку і торгівлі України запропоновано відсіяти незначущі показники та здійснити формування системи показників оцінки сформованості інноваційного простору регіону. Для цього експертам, загальна кількість яких складає 9 осіб, було запропоновано оцінити значущість кожного показника для забезпечення соціально-економічного розвитку регіону за шкалою: 0 балів – показник є незначущим; 1 бал – показник має дуже низьку значущість; 2 бали – показник має низьку значущість; 3 бали – показник має середню значущість; 4 бали – показник має високу значущість; 5 балів – показник має дуже високу значущість. З переліку було запропоновано виключити показники, середня оцінка значущості яких за оцінками експертів не перевищує середнього рівня (3-х балів).

Сформована система показників наведена в таблиці 3.

Після формування системи показників в рамках підготовчого блоку необхідно обрати методи оцінки сформованості інноваційного простору регіонів. Аналіз наукових праць засвідчив, що найбільш популярним методом оцінок в регіоналістиці є рейтинговий метод, який передбачає обчислення

рейтингу регіонів за окремими показниками, а потім їх агрегування з врахуванням вагомості кожного з показників.

Таблиця 3. Остаточний перелік показників оцінки сформованості інноваційного простору, складено авторами

Наявність внутрішніх можливостей до інноваційної діяльності	Здатність трансформувати внутрішні можливості в результати
кількість промислових підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	обсяг виконаних наукових та науково-технічних робіт
кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації	кількість впроваджених нових технологічних процесів (в т.ч. маловідходних, ресурсозберігаючих та безвідходних процесів)
кількість підприємств, що реалізовували інноваційну продукцію	обсяг реалізованої інноваційної продукції
питома вага промислових підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	кількість освоєних інноваційних видів продукції у промисловості (нових для ринку та нових для підприємств)
фінансування наукових та науково-технічних робіт (валові витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт)	обсяг реалізованої інноваційної продукції у % до загального обсягу реалізованої промислової продукції
кількість організацій, що здійснювали наукові дослідження та розробки	кількість виданих патентів
чисельність фахівців, які виконували наукові та науково-технічні роботи	

Блок внутрішнього оцінювання передбачає здійснення збору даних за показниками оцінки сформованості інноваційного простору, а також здійснення розрахунку інтегрального показника оцінки сформованості інноваційного простору регіонів України та визначення приналежності регіону до певного типу. Блоки внутрішнього та зовнішнього оцінювання створюють аналітичну базу для діагностичного блоку, в рамках якого виявляються сильні та слабкі сторони кожного регіону в сфері сформованості інноваційного простору, а також можливості та загрози щодо його формування. Виявлені сильні, слабкі сторони, можливості та загрози відображаються у інноваційному профілі регіону, який складає основу для пошуку найоптимальніших напрямів подальшого формування інноваційного простору регіону.

Висновки. Як підсумок відзначимо, що застосування методологічного підходу до оцінки формування інноваційного простору регіону та урахування змін, що відображують внутрішні і зовнішні фактори формування інноваційного простору різних рівнів, а також характер впливу цих змін послужить базисом для подальшої діагностики ситуації, визначенні слабких та сильних сторін певних типів регіонів, можливих загроз і переваг формування інноваційного простору а також, побудові на цій основі інноваційного профілю регіонів України.

1. Бавико О. Є. Типологія просторового розвитку регіонів в умовах формування мережевої економіки / О. Є. Бавико // Економіка та держава. 2012. № 10. С. 16-19.
2. Гладинець Н. Ю. Групування регіонів України за ступенем активності інноваційної діяльності у промисловості / Н. Ю. Гладинець // Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 22. С. 65-69
3. Гусева К. Ранжирование субъектов РФ по степени благоприятности инвестиционного климата // Вопр. экономики. 1996. № 6. С. 90-100.
4. Давидченко Т. Тип, типологія та класифікація у соціальних комунікаціях / Т. Давидченко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. №21. 2014. С. 21-23
5. Деділова Т. В. Інвестиційна привабливість регіонів України як зовнішній фактор стратегічного управління конкурентоспроможністю підприємства / Т. В. Деділова, І. І. Токар, Є. В. Ярошова // Бізнес-Інформ. 2012 №11. С.87-89.
6. Дмитришин Л.І. Типологізація регіонів України за рівнем соціального і економічного розвитку / Л.І. Дмитришин [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/4243/1/ekon_pidpryem_29_12_%28447-455%29.pdf
7. Доценко О.Ю. Рівень інноваційного розвитку регіонів України та фактори, які його формують / О.Ю. Доценко // Економічний вісник НГУ. 2010. № 4. С. 25-35.
8. Жихор О.Б. Типологія регіонів України за інноваційною проблемністю / О.Б. Жихор, О.М. Мельник // Науковий вісник НЛТУ України. 2009. Вип. 19.10. С. 117-123.
9. Заславский И.К. О цене труда и безработице / И.К. Заславский // Вопросы экономики. 1993. № 12. С.53-58.
10. Корнус А. Деіндустріалізація чи постіндустріалізація: проблеми типології регіонів України / А.Корнус // Часопис соціально-економічної географії. 2014. Вип. 16 (1). С. 117-122.
11. Лавров А. М. Реформирование экономики: региональные аспекты. Ч .2: Региональный маркетинг и тенденции его развития / А. М. Лавров, В. С. Сурнин. Кемерово: Кузбассвуиздат, 1994. 146 с.
12. Лавровский Б. Измерение региональной асимметрии на примере России / Б. Лавровский // Вопросы экономики. 1999. № 3. С. 42-52.
13. Лысенко В.Н. Роль субъективного фактора в проведении экономических реформ в регионах Российской Федерации / В.Н. Лысенко // Экономические реформы в регионах Российской Федерации: опыт и перспективы. М.: Институт современной политики, 1998. С. 96-110.
14. Мальцев В.С. Порівняльна оцінка інноваційного розвитку регіонів України з використанням досвіду Євросоюзу / В.С. Мальцев, Г.І. Кореняко // Регіональна економіка. 2013. №1. С.51-59.
15. Маскайкин Е.П. Инновационный потенциал региона: сущность, структура, методика оценки и направления развития / Е.П. Маскайкин, Т.В. Арцер // Вестник ЮУрГУ. Серия «Экономика и менеджмент». 2009. №21 (154). С. 47-54.
16. Надвиничний С. Регіональні особливості розвитку аграрної сфери в умовах глобалізації / С. Надвиничний // Регіональні аспекти розвитку і розміщення продуктивних сил України. Науковий журнал. 2013. Випуск (18). С. 45-53.
17. Паршина М.Ю. Визначення типології регіонів України за показниками випуску продукції / М.Ю. Паршина // Вісник Приазовського державного технічного університету. Сер.: Економічні науки: Зб. наук. Праць. – Маріуполь: ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет». 2014. Вип. 3. С. 220-226.
18. Полякова Ю. Перспективи участі регіонів України у формуванні національної інноваційної системи в умовах глобалізації / Ю. Полякова, І. Бабєць // Регіональна економіка. 2006. №3. С. 96-102.
19. Продуктивні сили економічних районів України / за ред. Б. М. Данилишин, Л.Г. Чернюк, О. В. Горська та ін.; НАН України. Рада по вивч. продукт. сил України. К.: Нічлава, 2000. 517 с.
20. Савчук О. А. Проблеми регіональної спеціалізації національної економіки України / О.А.Савчук, І.Ю. Вольвач // Економічні інновації. 2013. Вип. 53. С. 221-229.
21. Стоянець Н.В. Типологізація регіонів як інструмент процесу прогнозування / Н.В. Стоянець // Економіка АПК. 2014. № 12. С. 21-28.
22. Танасенко М.О. Наукові підходи до типології економічного простору регіону / М.О. Танасенко // Моделювання регіональної економіки. Т. 1. №25. 2015. С.10-14.
23. Типологии регионов для целей региональной политики: учеб. пособие / Н.А. Ермакова, А.Т. Калоева. СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2011. 65 с.
24. Федулова Л.І. Напрями розвитку індустріальних парків щодо реалізації інноваційного потенціалу регіонів України // Економічні інновації: Зб. наук. пр. 2013. Вип. 53. С. 296-305.

25. Федулова Л.І. Перспективи інноваційного розвитку промисловості України / Л.І. Федулова // *Економіка і прогнозування*. 2006. № 2. С. 58-76.
26. *Философский энциклопедический словарь*. М. : Сов. энциклопедия, 1983. 840 с.
27. Чуріканова О. Ю Застосування когнітивного підходу до типологізації регіонів за рівнем промислового розвитку / О.Ю. Чуріканова // *Технологічний аудит та резерви виробництва*. №1/7(21). 2015. С. 28-32.
28. Шпильова В.О. Сутність, типологія регіонів та особливості управління регіональним розвитком в умовах глобалізації / В.О. Шпильова // *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2009. Вип. 16, ч. II. С. 316-321.
-
1. Bavyko O. Ye. Typolohiia prostorovoho rozvytku rehioniv v umovakh formuvannia merezhevoi ekonomiky / O. Ye. Bavyko // *Ekonomika ta derzhava*. 2012. № 10. S. 16-19.
2. Hladynets N. Yu. Hrupuvannia rehioniv Ukrainy za stupenem aktyvnosti innovatsiinoi diialnosti u promyslovosti / N. Yu. Hladynets // *Investytsii: praktyka ta dosvid*. 2013. № 22. S. 65-69
3. Huseva K. Ranzhyrovanye subiektov RF po stepeny blahopriyatnosti ynvestytsyonnoho klymata // *Vopr. ekonomyky*. 1996. № 6. S. 90-100.
4. Davydchenko T. Typ, typolohiia ta klasyfikatsiia u sotsialnykh komunikatsiiah / T. Davydchenko // *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*. №21. 2014. S. 21-23
5. Dedilova T. V. Investytsiina pryvablyvist rehioniv Ukrainy yak zovnishnii faktor stratehichnoho upravlinnia konkurentospromozhnistiu pidpriemstva / T. V. Dedilova, I. I. Tokar, Ye.V. Yaroshova // *Biznes-Inform*. 2012. №11. S.87-89.
6. Dmytryshyn L.I. Typolohizatsiia rehioniv Ukrainy za rivnem sotsialnoho i ekonomichnoho rozvytku / L.I. Dmytryshyn [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/4243/1/ekon_pidpnyem_29_12_%28447-455%29.pdf
7. Dotsenko O.Iu. Riven innovatsiinoho rozvytku rehioniv Ukrainy ta faktory, yaki yoho formuiut / O.Iu. Dotsenko // *Ekonomichni visnyk NHU*. 2010. № 4. S. 25-35.
8. Zhykhor O.B. Typolohiia rehioniv Ukrainy za innovatsiinoiu problemnistiu / O.B. Zhykhor, O.M. Melnyk // *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*. 2009. Vyp. 19.10. S. 117-123.
9. Zaslavskiy Y.K. O tsene truda y bezrabyotyse / Y.K. Zaslavskiy // *Voprosy ekonomyky*. 1993. № 12. S.53-58.
10. Kornus A. Deindustrializatsiia chy postindustrializatsiia: problemy typolohii rehioniv Ukrainy / A.Kornus // *Chasopys sotsialno-ekonomichnoi heohrafii*. 2014. Vyp. 16 (1). S. 117-122.
11. Lavrov A. M. Reformyrovanye zkonomyky: rehyonalnie aspekty. Ch .2: Rehyonalnii marketnykh y tendentsyy eho razvytyia / A. M. Lavrov, V. S. Surnyn. Kemerovo: Kuzbassvuzyzdat, 1994. 146 s.
12. Lavrovskiy B. Yzmerenye rehyonalnoi asymmetry na primere Rossyy / B. Lavrovskiy // *Vopros ekonomyky*. 1999. № 3. S. 42-52.
13. Lisenko V.N. Rol subektyvnogo faktora v provedeniy ekonomycheskykh reform v rehyonakh Rossyiskoi Federatsyy / V.N. Lisenko // *Ekonomycheskye reformy v rehyonakh Rossyiskoi Federatsyy: opyt y perspektivy*. M.: Ynstytut sovremennoi polytyky, 1998. S. 96-110.
14. Maltsev V.S. Porivnialna otsinka innovatsiinoho rozvytku rehioniv Ukrainy z vykorystanniam dosvidu Yevrosoiuzu / V.S. Maltsev, H.I. Koreniako // *Rehionalna ekonomika*. 2013. №1. S.51-59.
15. Maskaikyn E.P. Ynovatsyonyi potentsyal rehyona: sushchnost, struktura, metodyka otsenky y napravleniya razvytyia / E.P. Maskaikyn, T.V. Artser // *Vestnyk YuUrHU. Seryia «Ekonomyka y menedzhment»*. 2009. №21 (154). S. 47-54.
16. Nadvynychnyi S. Rehionalni osoblyvosti rozvytku ahrarnoi sfery v umovakh hlobalizatsii / S. Nadvynychnyi // *Rehionalni aspekty rozvytku i rozmishchennia produktyvnykh syl Ukrainy. Naukovyi zhurnal*. 2013. Vypusk (18). S. 45-53.
17. Parshyna M.Iu. Vyznachennia typolohii rehioniv Ukrainy za pokaznykamy vypusku produktsii / M.Iu. Parshyna // *Visnyk Pryazovskoho derzhavnogo tekhnichnoho universytetu*. Ser.: *Ekonomichni nauky: Zb. nauk. Prats. Mariupol: DVNZ «Pryazovskiy derzhavnyi tekhnichnyi universytet»*. 2014. Vyp. 3. S. 220-226.
18. Poliakova Yu. Perspektivy uchasti rehioniv Ukrainy u formuvanni natsionalnoi innovatsiinoi systemy v umovakh hlobalizatsii / Yu. Poliakova, I. Babets // *Rehionalna ekonomika*. 2006. №3. S. 96-102.
19. *Produktyvni syly ekonomichnykh raioniv Ukrainy / za red. B. M. Danylyshyn, L.H. Cherniuk, O. V. Horska ta in.; NAN Ukrainy. Rada po vyvch. produkt. syl Ukrainy*. K. : Nichlava, 2000. 517 s.
20. Savchuk O.A. Problemy rehionalnoi spetsializatsii natsionalnoi ekonomiky Ukrainy / O.A.Savchuk, I.Iu. Volvach // *Ekonomichni innovatsii*. 2013. Vyp. 53. S. 221-229.

21. Stoianets N.V. Typolohizatsiia rehioniv yak instrument protsesu prohnozuvannia / N.V. Stoianets // *Ekonomika APK*. 2014. № 12. S. 21-28.
22. Tanasenko M.O. Naukovi pidkhody do typolohii ekonomichnoho prostoru rehionu / M.O. Tanasenko // *Modeliuvannia rehionalnoi ekonomiky*. T. 1. №25. 2015. S.10-14.
23. Typolohyy rehionov dlia tselei rehionalnoi polytyky: ucheb. posobye / N.A. Ermakova, A.T. Kaloeva. SPb.: Yzd-vo SPbHUEF, 2011. 65 s.
24. Fedulova L.I. Napriamy rozvytku industrialnykh parkiv shchodo realizatsii innovatsiinoho potentsialu rehioniv Ukrainy // *Ekonomichni innovatsii: Zb. nauk. pr.* 2013. Vyp. 53. S. 296-305.
25. Fedulova L.I. Perspektyvy innovatsiinoho rozvytku promyslovosti Ukrainy / L.I. Fedulova // *Ekonomika i prohnozuvannia*. 2006. № 2. S. 58-76.
26. *Fylosofskyi entsyklopedycheskyi slovar*. M. : Sov. entsyklopedyia, 1983. 840 s.
27. Churikanova O. Yu Zastosuvannia kohnityvnoho pidkhodu do typolohizatsii rehioniv za rivnem promysloвого rozvytku / O.Iu. Churikanova // *Tekhnolohichniy audyt ta rezervy vyrobnytstva*. №1/7(21). 2015. S. 28-32.
28. Shpylova V.O. Sutnist, typolohiia rehioniv ta osoblyvosti upravlinnia rehionalnym rozvytkom v umovakh hlobalizatsii / V.O. Shpylova // *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. 2009. Vyp. 16, ch. II. S. 316-321.